

GROEPSDYNAMICA

EEN NIEUW GEBIED VAN DE SOCIALE WETENSCHAP

Sociologie en psychologie reiken elkaar steeds meer de hand. Het is één van de doeleinden, die de Redactie van de Sociologische Gids zich stelt, de ontwikkeling op dit grensgebied nauwlettend te volgen. Wij stellen het in dit verband op prijs hier een tweetal artikelen te kunnen opnemen, die betrekking hebben op een nieuw gebied van de sociale wetenschappen, nl. de groepsdynamica („groupdynamics") en de toepassing daarvan.

De groepsdynamica is een nog jonge tak van de sociale wetenschappen, welke kort voor de oorlog tot ontwikkeling kwam onder de inspirerende leiding van de uit Europa geëmigreerde psycholoog Kurt Lewin, die aan de Iowa State University zijn eerste series belangrijke sociaal-psychologische experimenten met kleine groepen volbracht. Zoals de naam reeds aangeeft, houdt de groepsdynamica zich bezig met de sociaal-psychologische processen, die zich in de groep afspelen. Bij deze experimenten heeft men grote aandacht besteed aan praktische problemen, die zich in de groep voordoen, bijvoorbeeld de wijze, waarop een besluit in de groep tot stand komt, en de invloed, die verschillende soorten leiderschap op de activiteiten van de groep uitoefenen.

Tezamen met een aantal leerlingen, waarvan Ronald Lippitt, Dorwin Cartwright, John R. P. French en Leon Festinger met name genoemd moeten worden, heeft Lewin dit gebied zodanig ontwikkeld, dat hij in 1945 aan het Massachusetts Institute of Technology te Cambridge, Mass. het Research Center for Group Dynamics oprichtte, dat echter in 1948 door gebrek aan voldoende uitbouwmogelijkheden aan een technische hogeschool werd overgeplaatst naar de University of Michigan te Ann Arbor, Mich. Lewin heeft helaas slechts korte tijd aan de verdere ontwikkeling van de groepsdynamica leiding kunnen geven; hij stierf in Februari 1947.

Groepsdynamica duidt niet alleen op „zuiver wetenschappelijk" onderzoek; het wil ook een verbindingschakel zijn tussen wetenschappelijk onderzoek en „sociale actie", d.i. directe, praktische toepassing, bijvoorbeeld in de vorm van het trainen van leiders in bedrijven, discussiegroepen, scholen enz. Hiertoe werd in Amerika in 1947 het National Training Laboratory in Group Development (N.T.L.) opgericht, dat jaarlijks in de zomermaanden in Bethel, in de staat Maine een training-cursus houdt.

Het eerste artikel, dat hier volgt, is van de Studiekring voor Groepsarbeid. Deze studiekring, die zich vorig jaar geformeerd heeft, streeft er onder anderen naar het nieuwe gebied van de groepsdynamica in Nederland ter hand te nemen en de vertaling van deze inzichten in sociale actie (groeps-arbeid) te bevorderen. Zij is daarbij geïnspireerd door Amerikaanse ervaringen. Dat men er toe is overgegaan in Nederland zelfstandig dit

terrein te betreden heeft twee redenen. In de eerste plaats is het twijfelachtig of de conclusies, die voor Amerika gelden, ook zonder meer voor Nederland zullen opgaan, aangezien er zulke grote sociale en culturele verschillen tussen beide landen bestaan. Bovendien is de kennis, ervaring en praktische toepassing van de groepsdynamica moeilijk alleen schriftelijk over te dragen. Wat groepsdynamica is, moet men belev~~e~~n in de toepassingen: in de groepsarbeid. Daarom heeft de Nederlandse studiek~~r~~ing afgelopen zomer (in Juli) ook een werkweek, „Groepsarbeid in Nederland", te Schoorl georganiseerd, waar 22 personen, onder wie deskundigen uit het bedrijfsleven, overheidsapparaat, onderwijs en maatschappelijk werk, zich verdiept hebben in de problemen van samenwerking en productiviteit in kleine groepen. Wij hopen onze lezers in een volgend nummer hierover iets meer te kunnen vertellen.

De Studiek~~r~~ing voor Groepsarbeid is samengesteld uit een aantal jeugdige academici, allen met een verschillende achtergrond en opleiding, die zich tot doel hebben gesteld dit nog zeer jonge arbeidsterrein te ontginnen (o.a. bezochten twee leden van de Studiek~~r~~ing het National Training Laboratory te Bethel).

Het tweede artikel van de hand van W. G. Berkhout heeft betrekking op hetzelfde onderwerp, doch belicht een ander aspect. Het baseert zich op eigen ervaring met personen, die het National Training Laboratory te Bethel, Maine hebben bezocht. De schrijver is kritisch ingesteld en laat een waarschuwend geluid horen tegen te snelle toepassing van de groepsdynamica. Het is goed deze waarschuwing in overweging te nemen. Wij menen, dat dit punt ook niet aan de aandacht van de Nederlandse studiek~~r~~ing ontsnapt en dat zij zich hiermee actief bezighoudt.

De groepsdynamica en groepsarbeid zijn voor allen, die belang stellen in sociaal-psychologisch onderzoek en zijn praktische toepassing, van grote betekenis. Wij hopen dan ook, dat in Nederland belangstelling voor dit gebied gewekt zal worden en dat er hier actief aan deelgenomen zal worden; dit laatste betekent zowel positief enthousiasme als waarschuwende kritiek.

Th. J. IJ.

Belangstellenden in het werk van de Studiek~~r~~ing wordt gewezen op de volgende publicaties van deze groep:

1. „Groepsdynamica, een Nieuw en Belangrijk Arbeidsveld" In Doelmatig Bedrijfsbeheer, Nr. 5 (Mei 1953);
2. „De Betekenis van Kleine Groepen In Onze Samenleving" In Tijdschrift voor Maatschappelijk Werk, VII-11 (5 Juni 1953);
3. „Groepswerk als een Wijze van Aanpak voor Sociale Problemen" In op. cit., VII-12 (20 Juni 1953);
4. „De Betekenis van het Groepswerk voor het Maatschappelijk Werk" In op. cit., VII-13 (6 Juli 1953);
5. Bericht over de werkweek te Schoorl In „Groepsarbeid in Nederland" In Productiviteitsnieuws, uitgave van de Contactgroep Opvoering Productiviteit, 1-2 (Aug. 1953);
6. „Een Amerikaans Vormingscentrum voor Groepswerk" In Volksopvoeding, jrg. II (Juli 1953)